

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) (jud. D. Dulghieru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Secrieru, V. Cotorobai)

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii
Petcu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea
prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală,
împotriva încheierii din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 29 mai 2017 Valerii Petcu a depus cerere chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând repararea prejudiciului moral
în mărime de 100000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 29 decembrie 2013, de către
Organul de Urmărire Penală al Inspectoratului de Poliție Botanica a fost inițiată
urmărirea penală în cauza nr. 2014420042 conform semnelor infracțiunii prevăzute
la art. 320 alin. (1) Cod penal. În cadrul urmăririi penale s-a stabilit ca la 23 iunie
2011 de către creditorul Vasile Bobeico a fost prezentat spre executare documentul
executoriu nr. 2-573/11 din 16 aprilie 2011 emis de Judecătoria Botanica. Executorul
judecătoresc a intentat procedura de executare prin încheierea nr. 060-/582/11 din
23 iunie 2011. Încercările de conciliere, acțiunile întreprinse de executorul
judecătoresc întru executarea silită s-au finalizat prin întocmirea unui proces-verbal
în privința debitorilor Valerii Petcu și soția acestuia. Debitorul intenționat a ignorat
executarea documentului executoriu, cu toate că executorul judecătoresc l-a somat.
Ca urmare a somației de executare nr.060- 241r/13 din 12 martie 2013, deplasându-
se la fața locului la 22 martie 2013, executorul judecătoresc a constatat repetat
refuzul lui Valerii Petcu de a executa documentul executoriu. În acest sens de către
executorul judecătoresc a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție pe
faptul comiterii contravenției prevăzute la art. 318 alin. (1) Cod contravențional. Prin
hotărârea din 19 septembrie 2013 a Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, menținută
prin decizia din 12 noiembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, Valerii Petcu a fost
recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art.318 alin. (1) Cod

contravențional, aplicându-i sancțiune sub formă de amendă în mărime de 100 unități convenționale.

De asemenea, a indicat reclamantul că prin hotărârea nr. 5r-126/13 din 01 iulie 2013 a Judecătoriei Botanica, menținută prin decizia din 30 iulie 2013 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost aplicată amendă în mărime de 60 unități convenționale pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 104 Cod contravențional. În ambele cazuri, amenzile au fost achitate integral.

A menționat reclamantul că de către Procuratura Botanica, mun. Chișinău, la 31 ianuarie 2014, a fost dispusă încetarea procesului penal intentat în privința sa, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală cu clasarea în temeiul art. 275 pct.1 Cod de procedură penală a procesului penal pe faptele sesizate. În temeiul art. 313 Cod de procedură penală a fost contestată ordonanța de către Vasile Bobeico și separat de către executorul judecătoresc R. Ciobanu și prin încheierea din 24 martie 2014 au fost admise ambele plângeri înaintate, a fost declarata nulă ordonanța de încetare a urmăririi penale și cauza penală a fost remisă Procuraturii Botanica, mun. Chișinău, pentru efectuarea investigațiilor suplimentare. La 24 aprilie 2014 Procuratura Botanica a dispus repetat scoaterea de sub urmărire penală, cu clasarea cauzei penale. Prin încheierea din 11 septembrie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău a fost admisă plângerea depusă de Vasile Bobeico împotriva acțiunilor Procuraturii Botanica, mun. Chișinău și a fost declarată nulă ordonanța procuraturii din 24 aprilie 2014 privind scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Valerii Petcu și s-a dispus clasarea cauzei penale nr. 2014420042, precum și ordonanța procurorului ierarhic superior privind respingerea plângerii prealabile a solicitantului, cu remiterea materialelor cauzei în adresa Procuraturii Botanica, mun. Chișinău pentru reluarea urmăririi penale și lichidarea încălcărilor stabilite. Contestând cu recurs încheierea respectivă, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul ca fiind nefondat, cu menținerea încheierii din 11 septembrie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău.

A precizat reclamantul că prin ordonanța din 29 mai 2015 a Procuraturii Botanica, mun. Chișinău a fost dispusă a treia oară scoaterea de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale nr. 2014420042. Prin încheierea din 30 iunie 2016 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 25 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău, au fost declarate nule ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 18 aprilie 2016 și ordonanța procurorului ierarhic superior privind respingerea plângerii lui Vasile Bobeico, cu obligarea Procuraturii Botanica, mun. Chișinău să lichideze încălcările admise în privința lui Vasile Bobeico, cu restabilirea ultimului în drepturi. Prin ordonanța din 24 august 2016 a Procuraturii sect. Botanica, mun. Chișinău a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Valerii Petcu, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii cu clasarea procesului penal. Prin încheierea din 30 noiembrie 2016 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 18 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă plângerea lui Vasile Bobeico și a fost declarată nulă ordonanța din 24 august 2016 a Procuraturii sect. Botanica, mun. Chișinău privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Valerii Petcu, cu remiterea materialelor în adresa procuraturii pentru reluarea urmăririi penale și lichidarea încălcărilor. Prin ordonanța din 10 februarie 2017 a procurorului adjunct al Procurorului-șef al

Procuraturii municipiului Chișinău, șef al Oficiului Botanica, s-a dispus reluarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2014420042. Prin ordonanța din 25 aprilie 2017 a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Valerii Petcu, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii cu clasarea procesului penal.

A specificat reclamantul că prin decizia din 20 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție au fost recunoscute ilegale acțiunile organelor de urmărire penală și încasată în beneficiul său o despăgubire morală.

Prin hotărârea din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Petcu și s-a încasat de la bugetul de stat în beneficiul lui Valerii Petcu prejudiciul moral în mărime de 5000 de lei; în rest pretențiile s-au respins.

La 02 noiembrie 2017 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

Prin încheierea din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repunerea în termenul de declarare a apelului; s-a restituit cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind depusă în afara termenului legal; s-a remis Ministerului Justiției al Republicii Moldova cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 27 februarie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva încheierii din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi încheieri prin care cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova să fie admisă spre examinare de Curtea de Apel Chișinău, cu restituirea pricinii spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că prin scrisoarea nr. 10/13207 din 27 noiembrie 2017, semnată de șeful Secției managementul documentelor se adevărește faptul că până la data de 02 noiembrie 2017 în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova nu a parvenit hotărârea (dispozitivul) în cauza civilă la acțiunea inițiată de către Valerii Petcu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Menționează că, anterior, reprezentantul Ministerului Justiției a semnat recipisa prin care confirmă primirea la 01 noiembrie 2017 a dispozitivului hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr.2-3076/17 din 26 septembrie 2017. Totodată, prin scrisoarea nr. 10/12063 din 30 octombrie 2017, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a solicitat Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), eliberarea și/sau remiterea în adresa Ministerului Justiției a copiei dispozitivului sau a hotărârii integral redactate pentru a lua cunoștință și eventual de a o contesta în instanța ierarhic superioară.

Precizează că încheierea de restituire nu a fost publicată pe pagina oficială a Curții de Apel Chișinău pentru a invoca aducerea la cunoștință a acesteia. La prima ședință de judecată din 01 februarie 2018 reprezentantul Ministerului Justiției a solicitat să fie repus în termen, aducând probele necesare, iar instanța de apel a refuzat repunerea în termen.

Consideră că concluziile unei instanțe judecătorești urmează a fi certe și nu bazate pe presupuneri, cu atât mai mult că sunt înaintate pretenții de încasare a prejudiciului de la bugetul de stat.

Opinează că poate fi examinată și cererea de repunere în conformitate cu art. 116 alin. (1) Cod de procedură civilă. Or, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a respectat prevederile art. 116 alin.(4) Cod de procedură civilă, conform cărora repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 01 februarie 2018, iar Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs la 27 februarie 2018.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată părților la data de 16 februarie 2018, conform scrisorii de însoțire (f.d.211), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurent. Astfel, recursul se consideră a fi declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova neîntemeiat și pasibil de fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că la 02 noiembrie 2017 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) (f.d.192).

La 01 februarie 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin intermediul reprezentantului Constantin Cachița, a depus cerere privind repunerea în termen a cererii de apel, invocând că dispozitivul hotărârii din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), contestate cu apel, l-a recepționat la 02 noiembrie 2017 (f.d.202).

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Prin încheierea din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a respins cererea Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repunerea în termenul de declarare a apelului; s-a restituit cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind

depusă în afara termenului legal; s-a remis Ministerului Justiției al Republicii Moldova cererea de apel cu toate documentele anexate (f.d.206-210).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen și restituirea cererii de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, în următoarele circumstanțe.

Colegiul relevă că hotărârea contestată cu apel a fost adoptată la 26 septembrie 2017 de către Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).

Art. 110 Cod de procedură civilă statuează că termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Din dispoziția art. 113 alin.(1) Cod de procedură civilă rezultă că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Conform alineatului 3 al aceluiași articol, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În contextul prevederilor art. 116 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Colegiul notează că dispozitivul hotărârii din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) a fost pronunțat în lipsa reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova (f.d.180-182).

Concomitent Colegiul reține că materialele cauzei atestă că reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova-Andrian Fetescu a fost prezent în ședința de judecată precedentă la judecarea pricinii în prima instanță din 12 septembrie 2017, în cadrul căreia s-a stabilit următoarea ședință de judecată pentru data de 26 septembrie 2017 ora 10:30 (f.d.177-178), despre ce a fost înștiințat contra semnătură (f.d.179).

În contextul dat, Colegiul menționează că argumentele recurentului precum că dispozitivul hotărârii primei instanțe reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova l-a recepționat la 01 noiembrie 2017 precum că și confirmarea nr. 10/13207 din 27 noiembrie 2017 semnată de Șeful secției managementul documentelor atestă că dispozitivul hotărârii contestate până la data de 02 noiembrie 2017 nu a parvenit la Ministerul Justiției Republicii Moldova, nicidecum nu justifică omiterea termenului și respectiv nu pot servi ca temei de admitere a cererii de repunere în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

Chiar și în condițiile în care partea pârâtă nu a primit prin intermediul poștei sau alte surse de comunicare dispozitivul hotărârii, cu toate că materialele cauzei

atestă expedierea acestuia la 26 septembrie 2017 (f.d.185), nu se exclude dreptul participanților la proces de a recepționa personal hotărârea judecătorească în cadrul instanței.

În temeiul art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Astfel, partea pârâtă nici la expirarea acestor 5 zile nu s-a interesat despre soarta dosarului.

De altfel, în cererea depusă la 30 octombrie 2017 de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova pe numele Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) (f.d.186), se identifică textul „în legătură cu neparticiparea reprezentantului Ministerului Justiției la ședința de judecată din 26 septembrie 2017 [...] solicităm: eliberarea și/sau remiterea [...] copia dispozitivului hotărârii judecătorești sau a hotărârii integral redactate [...]”, ceea ce denotă suplimentar că partea pârâtă a cunoscut despre faptul că la 26 septembrie 2017 hotărârea deja a fost adoptată.

Legislația în vigoare stabilește expres termenul de declarare a apelului, iar pârâtul, prin intermediul reprezentatului, a cunoscut despre data și ora ședinței de judecată din 26 septembrie 2017 ora 10:30, care este și data pronunțării dispozitivului hotărârii.

De altfel, art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, citat *supra*, stabilește expres termenul de declarare a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor procedurale, ca ulterior să invoce încălcarea acestora, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile procedurale, ignorând prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Invocarea de către recurentul a prevederilor art. 116 alin. (4) Cod de procedură civilă, care ar permite repunerea în termen doar în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, de asemenea, nu motivează omiterea termenului de contestare. Or, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin intermediul reprezentantului, a fost înștiințat contra semnătură despre data și ora ședinței de judecată din 26 septembrie 2017 ora 10:30, când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii, pe când cererea de apel a fost depusă la 02 noiembrie 2017 (f.d.192).

Colegiul apreciază că fiind neîntemeiată afirmația recurentului referitor la caracterul incert și bazat pe presupuneri a încheierii instanței de apel, care totodată a accentuat că ar ține de pretențiile de încasare de la bugetul de stat, deoarece încheierea contestată este adoptată conform prevederilor legale raportate la circumstanțele cauzei. Or, obligația de a se conforma prevederilor legale nu este caracteristică doar persoanelor private, dar și autorităților de stat.

În consecință, Colegiul reiterează că omiterea termenului de contestare a hotărârii primei instanțe nu este decât o eludare a părții pârâte de a beneficia de drepturile procedurale garantate atât de legislația națională, cât și cea internațională.

Colegiul relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind respingerea cererii de repunere în termen și restituirea cererii de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, instanța de apel a pornit de la mizele apelului în prezenta cauză și exigențele procesului echitabil, care obligă respectarea principiul egalității armelor în proces.

De altfel, conform jurisprudenței CtEDO (Ghinea c. Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. c. Greciei, nr. 48906/06, § 27, 28 mai 2009; Ben Naceur c. Franței, nr. 63879/00, § 32, 3 octombrie 2006; Wynen c. Belgiei, nr. 32576/96, § 32, CEDO 2002-VIII).

Colegiul precizează că în circumstanțele expuse se impune concluzia că însuși recurentul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor. În consecință, argumentele recurentului nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel. De altfel, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 01 februarie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține încheierea din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Petcu

împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic